

ปัจจัยสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารแปรรูปในเขตกรุงเทพมหานคร Factors for Success of Processed Food Business Operators in Bangkok Area

สุวิมล หวังกิจ

อาจารย์ คณะบริหารธุรกิจและรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

Email : suvimol0210@gmail.com

นพดล พันธุ์พานิช

อาจารย์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

Email : nopunp@rpu.ac.th

Suwimon Wangkit

Lecturer in Faculty of Business Administration and Public Administration,

Western University

Noppadol Punpanich

Lecturer in Faculty of Business Administration, Rajapruk University

รับเข้า: 16 กรกฎาคม 2568 แก้ไข: 21 สิงหาคม 2568 ตอรับ: 17 ธันวาคม 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารแปรรูปในเขตกรุงเทพมหานคร 2) ศึกษาปัจจัยองค์การที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารแปรรูป และ 3) ศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมองค์การที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารแปรรูปในเขตกรุงเทพมหานคร การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง เก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการธุรกิจอาหารแปรรูป จำนวน 307 คน เครื่องมือวิจัยมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ t-test, F-test และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 30–39 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี กิจการมีอายุ 6–10 ปี ใช้เงินลงทุนระหว่าง 500,001–1,000,000 บาท และเข้าถึงแหล่งเงินทุนจากการร่วมทุนกับเพื่อน อีกทั้งมีวิสัยทัศน์ในการปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและธุรกิจที่

เปลี่ยนแปลง ผลการวิเคราะห์สถิติพบว่า 1) ผู้ประกอบการธุรกิจอาหารแปรรูป ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารแปรรูปในเขตกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน 2) ปัจจัยองค์การด้านคน ภาระงาน โครงสร้าง และเทคโนโลยี มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารแปรรูปในเขตกรุงเทพมหานคร และ 3) ปัจจัยสภาพแวดล้อมองค์การด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และเทคโนโลยี มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารแปรรูปในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

คำสำคัญ: ปัจจัยองค์การ ความสำเร็จของผู้ประกอบการ ปัจจัยสภาพแวดล้อมองค์การ

Abstract

The objectives of this research were: 1) to examine the influence of personal factors of entrepreneurs on the success of processed food businesses in Bangkok, 2) to investigate organizational factors affecting the success of processed food businesses, and 3) to study environmental factors influencing the success of processed food businesses. This quantitative study employed a structured questionnaire to collect data from 307 entrepreneurs. The instrument demonstrated a reliability coefficient of 0.96. Data were analyzed using t-test, F-test, and multiple regression analysis at the significance level of .05.

The findings revealed that most respondents were female, aged between 30–39 years, held a bachelor's degree, operated businesses for 6–10 years, invested between 500,001–1,000,000 baht, obtained funding through joint ventures with friends, and had a vision emphasizing business adaptation to changing economic and business conditions. The results further indicated that: 1) different personal factors of entrepreneurs had no significant influence on business success; 2) organizational factors, including people, tasks, structure, and technology, significantly influenced business success at the .05 level; and 3) environmental factors, namely politics, economics, society and culture, and technology, significantly influenced business success at the .05 level.

Keywords: Organizational Factors, Entrepreneurial Success, Organizational Environment Factors

บทนำ

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศจากข้อมูลสถิติของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ระบุว่า มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product, GDP) ในปี 2566 มีมูลค่าเท่ากับ 17,921,213 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่แล้ว 543,198 ล้านบาท หรือขยายตัวร้อยละ 1.9 คือมีการชะลอตัวจากที่ขยายตัวได้ร้อยละ 2.5 ในปี 2565 ในขณะที่ GDP ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (MSME) ในปี 2566 มีมูลค่า 6,317,181 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 35.2 ของ GDP รวมเพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีสัดส่วนร้อยละ 35.1 โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 3.6 ต่อเนื่องจากการขยายตัวร้อยละ 4.4 ในปี 2565 (Office of Small and Medium Enterprises Promotion, 2024)

อุตสาหกรรมอาหาร (food industry) หมายถึง อุตสาหกรรมที่นำผลผลิตจากภาคเกษตร ได้แก่ ผลผลิตจากพืช ปศุสัตว์ และ ประมง มาใช้เป็นวัตถุดิบหลักในการผลิตอาหาร โดยอาศัยเทคโนโลยีการแปรรูปอาหารและการถนอมอาหาร ตลอดจนเทคโนโลยีเครื่องจักรอุปกรณ์ที่ใช้ในกระบวนการแปรรูปอาหาร (food processing equipment) บรรจุภัณฑ์อาหาร (packaging) เพื่อผลิตผลิตภัณฑ์อาหารให้ได้ปริมาณมากๆ มีคุณภาพสม่ำเสมอ ปลอดภัย และสะดวกต่อการบริโภค หรือการนำไปใช้ในขั้นตอนต่อไป และเป็นการยืดอายุการเก็บรักษาผลผลิตจาก พืช ปศุสัตว์ และประมง ศักยภาพของอุตสาหกรรมอาหารของประเทศไทย อุตสาหกรรมอาหารของประเทศไทยเป็นอุตสาหกรรม มีศักยภาพสูงในการผลิตเพื่อบริโภคในประเทศและเพื่อการส่งออก เนื่องจากประเทศไทยมีพื้นฐานด้านการผลิตทางการเกษตรที่มั่นคงและมั่งคั่ง ทำให้มีผลผลิตที่สามารถนำมาใช้เป็นวัตถุดิบในการแปรรูปได้อย่างหลากหลายและต่อเนื่อง มีแรงงานที่มีคุณภาพจำนวนมาก มีการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัย มีการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดมากยิ่งขึ้น นอกจากนั้นผู้ประกอบการแต่ละประเภทอุตสาหกรรมยังมีความชำนาญในการผลิตและการใช้เทคโนโลยีที่ดีกว่าประเทศคู่แข่งอื่นๆ อีกหลายประเทศในภูมิภาคเดียวกัน สามารถผลิตสินค้าได้ตามความต้องการของผู้ซื้อได้รวดเร็วและสามารถนำวัตถุดิบจากต่างประเทศมาแปรรูปให้เกิดมูลค่าเพิ่ม นอกจากนั้นผู้ประกอบการยังมีความพร้อมในด้านการจัดการกระบวนการผลิตและการควบคุมคุณภาพ มีบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ นอกจากนั้นยังได้รับการยอมรับจากลูกค้าในต่างประเทศในเรื่องของการส่งมอบสินค้า และความรับผิดชอบต่อสินค้า

รวมถึงชนิดของผลิตภัณฑ์มีความหลากหลายและมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของตลาดต่างประเทศ (Faculty of Food Industry, KMITL, 2024)

การประกอบธุรกิจให้ประสบความสำเร็จผู้ประกอบการจะต้องศึกษาการดำเนินงานของธุรกิจ ต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจหลายด้าน และจำเป็นที่จะต้องศึกษาสภาพแวดล้อมทางธุรกิจเนื่องจากความสำเร็จของธุรกิจส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมโดยเฉพาะการดำเนินธุรกิจในปัจจุบันต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลาการปรับตัวของธุรกิจให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม ผู้ประกอบการจะต้องติดตามและทำความเข้าใจเพื่อที่จะได้ประสบความสำเร็จในการประกอบธุรกิจ ปัจจัยภายในองค์กรที่จะนำพาองค์กรให้ไปสู่ความสำเร็จได้นั้นมีหลายปัจจัย ในที่นี้ผู้วิจัยเลือกที่จะศึกษาปัจจัยองค์การตามแนวคิดของ Owens (2001) ซึ่งได้กล่าวว่า ในองค์กรใดองค์การหนึ่งนั้นจะประกอบไปด้วยปัจจัย 4 ปัจจัยคือ ปัจจัยด้านคน ปัจจัยด้านภาระงาน ปัจจัยด้านโครงสร้าง และปัจจัยด้านเทคโนโลยี และปัจจัยภายนอกองค์การหรือปัจจัยสภาพแวดล้อมองค์การที่ส่งผลกระทบต่อองค์การมีหลายปัจจัย ในที่นี้ผู้วิจัยเลือกที่จะศึกษาสภาพแวดล้อมภายนอกโดยทั่วไป โดยมีตัวแบบในการพิจารณา คือ PEST Analysis ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยด้านการเมือง ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม และปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Kriticos, et al, 2024)

ความสำเร็จของธุรกิจ คือ ความสามารถในการดำเนินธุรกิจให้ได้ผลเป็นที่น่าพึงพอใจหรือบรรลุเป้าหมายตามที่องค์กรได้กำหนดไว้จำเป็นต้องมีการประเมินความสำเร็จในการดำเนินงานธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อพิจารณาถึงความสำเร็จในแต่ละด้านตามวัตถุประสงค์และปัจจัยขององค์การ ซึ่งนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายในการดำเนินงาน การประเมินผลองค์การแบบสมดุล เป็นวิธีหนึ่งในการประเมินผลการดำเนินงานที่ช่วยให้มองเห็นภาพรวมในการดำเนินงานทั้งองค์การเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และสร้างความสำเร็จให้แก่องค์กรได้ การประเมินผลองค์การแบบสมดุล หรือ Balance Scorecard เป็นผลงานของศาสตราจารย์ร็อบเบิร์ต แคปแลน(Robert Kaplan) อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด และ ดร.เดวิด นอร์ตัน (Dr.David Norton) ที่ปรึกษาด้านการจัดการ โดยนำเสนอแนวคิดดังกล่าวใน Harvard Business Review เมื่อปีค.ศ.1992 เป็นครั้งแรกและได้รับความนิยมแพร่หลายในปีต่อมา Balance Scorecard เป็นแนวคิดในเรื่องการประเมินผลขององค์การ โดยนำเสนอว่า การประเมินผลขององค์การควรประกอบด้วย 4 มุมมอง ได้แก่ มุมมองด้านการเงิน มมองด้านลูกค้า มุมมองด้านการปฏิบัติการภายในองค์กร และมุมมองด้านการเรียนรู้และเติบโต แทนที่จะมีมุมมองด้านการเงินเพียงอย่างเดียว เพื่อผลักดันไปสู่ความสำเร็จในปัจจุบันและอนาคต (Chehimi & Naro, 2024)

บทความวิจัยนี้นำเสนอ การวิจัยเรื่อง ปัจจัยสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารแปรรูป ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อ ความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารแปรรูปในเขตกรุงเทพมหานคร 2. เพื่อศึกษาปัจจัยองค์การที่มี อิทธิพลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารแปรรูปในเขตกรุงเทพมหานคร 3. เพื่อศึกษาปัจจัย สภาพแวดล้อมองค์การที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารแปรรูปในเขต กรุงเทพมหานครเมื่อได้ข้อมูลและผลที่ได้จากการศึกษาแล้ว จะนำไปพัฒนาการประกอบธุรกิจอาหารแปรรูป ในเขตกรุงเทพมหานครให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารแปรรูปในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยองค์การที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารแปรรูปในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมองค์การที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารแปรรูปในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ประกอบการที่แตกต่างกัน มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารแปรรูปในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยองค์การ ประกอบด้วย ด้านคน ด้านภาระงาน ด้านโครงสร้าง ด้านเทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารแปรรูปในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยสภาพแวดล้อมองค์การ ประกอบด้วย ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านเทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารแปรรูปในเขตกรุงเทพมหานคร

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ความหมายตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 ได้กำหนดความหมายไว้ดังนี้ วิสาหกิจ หมายถึง กิจการผลิตสินค้ากิจการให้บริการ กิจการค้าส่ง กิจการค้าปลีกหรือกิจการอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หมายถึง วิสาหกิจที่มีจำนวนการจ้างงานมูลค่าสินทรัพย์ถาวรหรือทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วตามจำนวนที่กำหนดในกฎหมายกระทรวง คือ พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม 2543 มีรายละเอียดตามตารางที่ 1 (กรมสรรพากร, 2560)

ตารางที่ 1 ลักษณะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ.2543

ลักษณะวิสาหกิจ	จำนวนการจ้างงาน(คน)		จำนวนสินทรัพย์ถาวร(ล้านบาท)	
	ขนาดย่อม	ขนาดกลาง	ขนาดย่อม	ขนาดกลาง
กิจการผลิตสินค้า	ไม่เกิน 50	51-200	ไม่เกิน 50	51-200
กิจการค้าส่ง	ไม่เกิน	26-50	ไม่เกิน 50	51-200
กิจการค้าปลีก	ไม่เกิน 15	16-30	ไม่เกิน 30	31-60
กิจการให้บริการ	ไม่เกิน 50	51-200	ไม่เกิน 50	51-200

แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยองค์การ

พัชรินทร์ โต๊ะบุรินทร์ (2548) ได้กล่าวว่า ธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลงมีอยู่อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ดังนั้นองค์การจึงจำเป็นต้องมีการปรับตัวและริเริ่มสิ่งใหม่เพื่อให้การจัดการบรรลุเป้าหมายและบังเกิดประสิทธิผลซึ่งปัจจัยองค์การที่สำคัญคือ 1.ลักษณะสภาพแวดล้อมภายในองค์การ 2. ลักษณะสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ และ 3. ด้านเทคโนโลยี

วรรณพนา นามสีฐาน และ เสาวณี ตรีพุทธรัตน์. (2555) ได้กล่าวว่าปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงาน ประกอบด้วย ปัจจัยด้านคน ปัจจัยด้านภาระงาน ปัจจัยด้านโครงสร้าง และ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี

จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยองค์การที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ทราบว่าการดำเนินงานขององค์การเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือประสบความสำเร็จได้นั้น ควรจะประกอบไปด้วย

ปัจจัยองค์การต่างๆ ได้แก่ ปัจจัยด้านคน ปัจจัยด้านภาระงาน ปัจจัยด้านโครงสร้างและปัจจัยด้านเทคโนโลยีผู้วิจัยจึงได้นำปัจจัยองค์การเหล่านี้มาเป็นตัวแปรต้นในการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยสภาพแวดล้อมองค์การ

สภาพแวดล้อมภายนอกโดยทั่วไปเป็นสภาพแวดล้อมที่มีความสำคัญ แต่อาจไม่ใช่สภาพแวดล้อมที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับองค์การโดยตรง แต่เป็นสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป มีตัวแบบในการพิจารณา คือ PEST Analysis ประกอบไปด้วย ปัจจัยด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านเทคโนโลยี ซึ่งสามารถอธิบายรายละเอียดได้ดังนี้ (เรวัตร์ ชาตวีริศิษฐ์ และคณะ. (2554))

1. ปัจจัยด้านการเมือง (Political Factors) ปัจจัยทางด้านการเมืององค์การจะต้องติดตามการดำเนินงานทางการเมือง เพื่อนำมาวิเคราะห์และกำหนดกลยุทธ์เพราะปัจจัยเหล่านี้มีส่วนที่จะส่งผลกระทบต่อองค์การได้ทั้งทางบวกและทางลบ ขึ้นอยู่กับว่าผลกระทบดังกล่าวเป็นโอกาสหรืออุปสรรคต่อองค์การ เช่นนโยบายและเสถียรภาพของรัฐบาลพัฒนาการทางการเมืองและนโยบายของรัฐที่มีผลต่ออุตสาหกรรม

2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors) ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจเป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญที่เป็นเครื่องบ่งชี้ให้เห็นถึงการจัดสรรทรัพยากรทางการบริหาร และมีส่วนสำคัญต่อการดำเนินงานทางธุรกิจขององค์การอย่างสูง เช่น อัตราเงินเฟ้อ อัตราดอกเบี้ย อัตราภาษี อัตราการว่างงาน ภาระการจ้างงานและค่าแรง ราคาน้ำมันดิบ เป็นต้น ประเด็นที่สำคัญที่สุดในการวิเคราะห์ปัจจัยด้านเศรษฐกิจก็คือ การวิเคราะห์เพื่อการพยากรณ์ภาวะเศรษฐกิจในอนาคต เพื่อที่องค์การจะได้สามารถวางแผนการดำเนินงานได้อย่างถูกต้อง

3. ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social and Culture Factors) ปัจจัยทางด้านสังคมและวัฒนธรรมเป็นสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับลักษณะทางสังคม มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับชีวิตประจำวันและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการณ์การซื้อของผู้บริโภคผู้บริหารจะต้องพิจารณาถึงปัจจัยเหล่านี้ โดยจะต้องพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตลอดจนจะต้องพยายามมองหาโอกาสหรืออุปสรรคที่มีต่อการดำเนินงานทางธุรกิจขององค์การ เพื่อนำมาใช้ประกอบในการพิจารณากำหนดกลยุทธ์ได้อย่างเหมาะสม เช่น โครงสร้างทางเพศและอายุ ระดับการศึกษาทัศนคติค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมและประเพณี ตลอดจนพฤติกรรมการณ์การบริโภคอุปโภค เป็นต้น

4. ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technology Factors) ปัจจัยด้านเทคโนโลยีการเข้ามาของเทคโนโลยีใหม่ๆ ย่อมส่งผลกระทบต่อองค์การในแง่ของระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน เช่น การผลิตสินค้า

หรือการให้บริการมีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทำงาน กระบวนการผลิต การผลิตคิดค้นทางเทคโนโลยีต่าง ๆ เครื่องจักรกลทาง

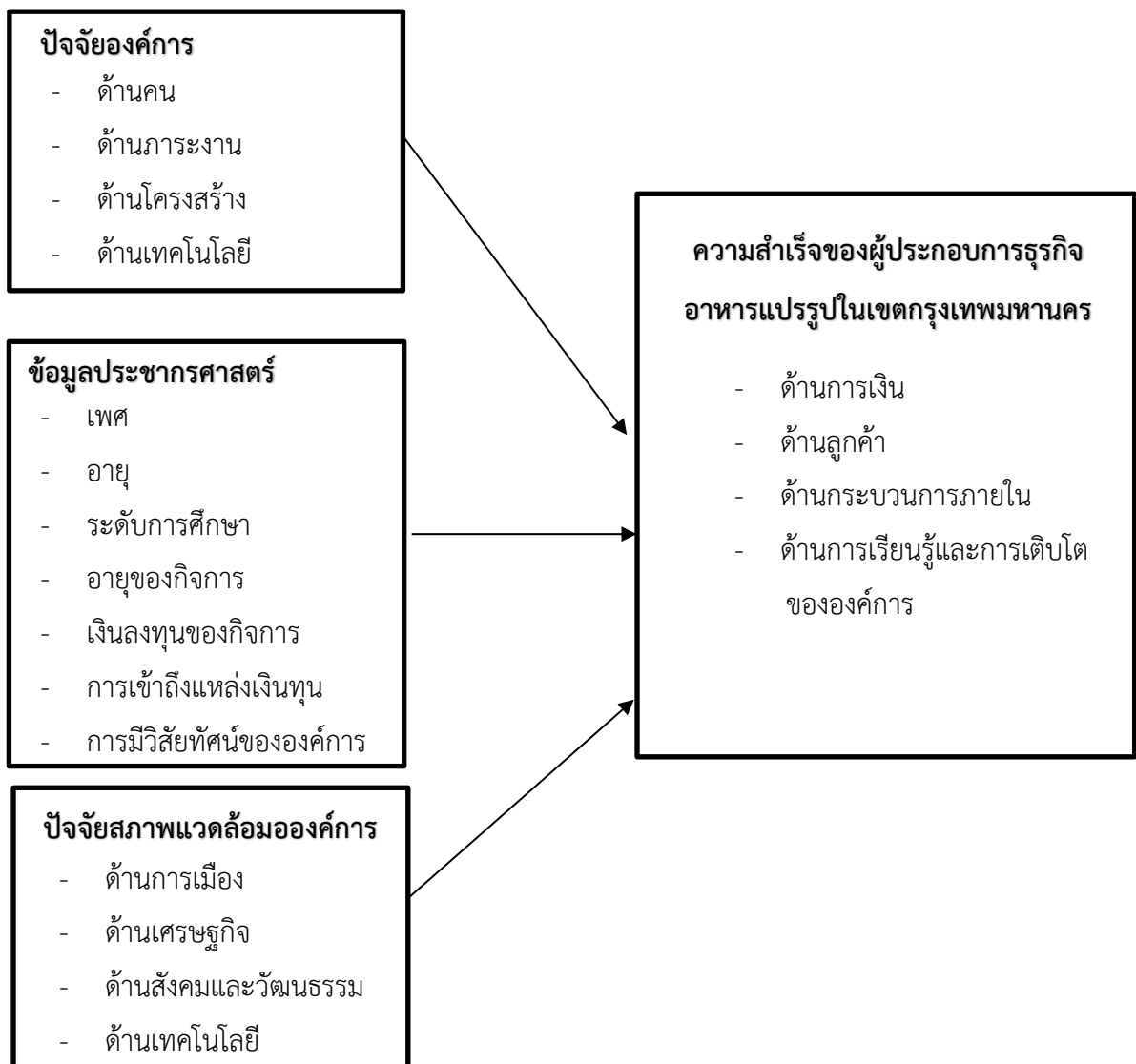
แนวคิดเกี่ยวกับความสำเร็จของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

เพ็ญจันทร์ ตันติวิมลขจร (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยความสำเร็จของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม: กรณีศึกษาเขตพื้นที่ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยความสำเร็จของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม 2) ศึกษาระดับความสำเร็จของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม 3) เปรียบเทียบความคิดเห็นตามลักษณะข้อมูลทั่วไปขององค์กรที่มีต่อปัจจัยความสำเร็จ 4) เปรียบเทียบความคิดเห็นของลักษณะข้อมูลทั่วไปที่มีต่อความสำเร็จของธุรกิจ และ 5) ศึกษาปัญหาในการดำเนินธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม การวิจัยดังกล่าวใช้กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ จำนวน 222 ราย ในเขตพื้นที่ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมทั้งสถิติอนุมาน ได้แก่ t-test และ ANOVA ผลการศึกษาพบว่า 1) ปัจจัยด้านการจัดการองค์การเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอยู่ในระดับสูง 2) ความสำเร็จด้านภาพลักษณ์องค์การที่สะท้อนต่อลูกค้าและสังคมภายนอกอยู่ในระดับสูงเช่นกัน 3) การเปรียบเทียบความคิดเห็นตามประเภทองค์การ ลักษณะการดำเนินงาน จำนวนแรงงาน มูลค่าสินทรัพย์ถาวร และสัดส่วนการจำหน่าย พบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญต่อปัจจัยความสำเร็จ 4) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของลักษณะข้อมูลทั่วไปในประเด็นเดียวกันข้างต้นต่อระดับความสำเร็จของธุรกิจก็ไม่พบความแตกต่างเช่นกัน และ 5) ปัญหาสำคัญที่ผู้ประกอบการประสบมากที่สุด คือด้านการเงินและการบัญชี รองลงมาคือปัญหาด้านการตลาด (Tuntimolkhajon, 2018)

นอกจากนี้ แนวคิด Balanced Scorecard (BSC) ได้รับการยอมรับว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการประเมินและกำหนดทิศทางความสำเร็จขององค์การ โดย พสุ เดชะรินทร์ (2548) ให้ความหมายว่า Balanced Scorecard เป็นแนวคิดด้านการจัดการที่ช่วยถ่ายทอดกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติผ่านการวัดผลและการประเมินที่เป็นระบบ ทำให้องค์การเกิดความสอดคล้องและมุ่งมั่นในสิ่งที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จ แนวคิดนี้ได้รับการพัฒนาโดย Kaplan และ Norton (1992) และเผยแพร่ครั้งแรกใน *Harvard Business Review* ก่อนจะได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง โดยเสนอว่า การประเมินผลการดำเนินงานขององค์การไม่ควรพิจารณาเพียงมุมมองด้านการเงินเท่านั้น แต่ควรครอบคลุม 4 มิติ ได้แก่ (1)

มุมมองด้านการเงิน (2) มุมมองด้านลูกค้า (3) มุมมองด้านกระบวนการภายในองค์กร และ (4) มุมมองด้านการเรียนรู้และการเติบโต (สมคิด บางโม, 2557) การประเมินผลแบบสมดุลจึงถือเป็นแนวทางสำคัญที่สะท้อนความสำเร็จขององค์กรทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้อย่างรอบด้าน

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทธุรกิจอาหารแปรรูปในเขตกรุงเทพมหานคร ที่จดทะเบียนกับสำนักพัฒนาธุรกิจการค้าเขตกรุงเทพมหานคร ณ ปี 2560 จำนวน 1,514 ราย (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, กระทรวงพาณิชย์, 2560)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทธุรกิจอาหารแปรรูปในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างจากประชากร การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการใช้ตารางประมาณการสุ่มตัวอย่างของเครซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 307 ราย และใช้วิธีการสุ่มแบบแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้วิธีการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทธุรกิจอาหารแปรรูปในเขตกรุงเทพมหานคร จนครบตามจำนวนที่กำหนด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม โดยอ้างอิงจากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ทางธุรกิจ คุณลักษณะของผู้ประกอบการ และความสำเร็จของธุรกิจ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ประกอบการ จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุของกิจการ เงินลงทุนของกิจการ การเข้าถึงแหล่งเงินทุน และวิสัยทัศน์ขององค์กร ใช้รูปแบบคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยองค์การ ใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale) 5 ระดับ เพื่อวัดความคิดเห็นของผู้ตอบ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยสภาพแวดล้อมองค์การ ใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale) 5 ระดับ เช่นเดียวกัน

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามต่อวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) กำหนดให้เลือกใช้ข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.67 จากนั้นได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเภทธุรกิจอาหารแปรรูปในพื้นที่อื่น ๆ เพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่ 0.70 ตามเกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2017) จึงถือว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงและสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลจริงได้อย่างเหมาะสม เมื่อผ่านการตรวจสอบคุณภาพและการทดลองใช้แล้วผู้วิจัยได้ปรับปรุงแบบสอบถามจนสมบูรณ์ ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากคณะบริหารธุรกิจและรัฐประศาสนศาสตร์ถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถาม พร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทธุรกิจอาหารแปรรูปในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป
3. นำแบบสอบถามที่ได้มาทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามและนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยดำเนินการเป็นลำดับขั้น ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามที่รวบรวมได้
2. ทำการลงรหัสข้อมูล (CODING) เพื่อความสะดวกในการประมวลผล
3. บันทึกข้อมูลที่ลงรหัสแล้วเข้าสู่โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อประมวลผลและวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางพร้อมคำอธิบายเชิงพรรณนา
4. การให้คะแนนแบบสอบถามใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีลิเคิร์ท (LIKERT SCALE) โดยกำหนดคะแนนตั้งแต่ 5 = เห็นด้วยมากที่สุด จนถึง 1 = เห็นด้วยน้อยที่สุด

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น (DESCRIPTIVE STATISTICS) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุของกิจการ เงินลงทุน การเข้าถึงแหล่งเงินทุน และวิสัยทัศน์ขององค์กร ใช้สถิติความถี่ (FREQUENCY) และร้อยละ (PERCENTAGE) ปัจจัยองค์การ ปัจจัย

สภาพแวดล้อมองค์การ และความสำเร็จของธุรกิจ ใช้สถิติค่าเฉลี่ยเลขคณิต (MEAN) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (STANDARD DEVIATION)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน (INFERENTIAL STATISTICS) ใช้เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยใช้สถิติ ดังนี้ การทดสอบค่าที (T-TEST) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มอิสระ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ONE-WAY ANOVA หรือ F-TEST) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยมากกว่าสองกลุ่ม และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (MULTIPLE REGRESSION ANALYSIS) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างตัวแปรอิสระ (INDEPENDENT VARIABLES) กับตัวแปรตาม (DEPENDENT VARIABLE) โดยใช้วิธีพยากรณ์และอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตาม (VANICHBUNCHA, 2007)

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการได้แก่ 1) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารแปรรูปในเขตกรุงเทพมหานคร 2) ศึกษาปัจจัยองค์การที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารแปรรูปในเขตกรุงเทพมหานคร และ 3) ศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมองค์การที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารแปรรูปในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 ลักษณะทั่วไปของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารแปรรูป พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 30–39 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ดำเนินธุรกิจมาแล้ว 6–10 ปี มีเงินลงทุนของกิจการ 500,001–1,000,000 บาท และมีการเข้าถึงแหล่งเงินทุนโดยการร่วมทุนกับเพื่อน นอกจากนี้ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีวิสัยทัศน์ที่มุ่งเน้นการปรับให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลง อย่างไรก็ตาม ผลการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ประกอบการที่แตกต่างกัน ไม่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของธุรกิจอาหารแปรรูปในเขตกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญ

วัตถุประสงค์ที่ 2 ปัจจัยองค์การซึ่งประกอบด้วย ด้านบุคลากร ด้านภาระงาน ด้านโครงสร้าง และด้านเทคโนโลยี พบว่า ทุกปัจจัยมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารแปรรูปในเขตกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะปัจจัยด้านบุคลากรและเทคโนโลยีที่มีผลในการสร้างความสามารถในการแข่งขันและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธุรกิจ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตารางแสดงอิทธิพลของปัจจัยองค์การที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารแปรรูปในเขตกรุงเทพมหานคร

ตัวแปร	Unstandardized		Standarddized		p-value	Collinearity	
	Coefficients		Coefficients			Statistics	
	B	Std. Error	beta	t		Tolerance	VIF
ค่าคงที่	.642	.181		3.546	.000*		
1. ด้านคน	.110	.038	.111	2.876	.004*	.853	1.172
2. ด้านภาระงาน	.196	.036	.212	5.479	.000*	.844	1.184
3. ด้านโครงสร้าง	.082	.032	.102	2.551	.011*	.797	1.254
4. ด้านเทคโนโลยี	.603	.032	.700	18.901	.000*	.920	1.087
R	0.787		Standard Error of est.			± 0.250	
R Square	0.619		F			122.564	
Adjusted R Square	0.614		p-value			0.000	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ R ระหว่างตัวแปรอิสระ "ปัจจัยองค์การ" และตัวแปรตาม "ความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารแปรรูปในเขตกรุงเทพมหานคร" ซึ่งเท่ากับ 0.787 ดังนั้น อิทธิพลของปัจจัยองค์การกับความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารแปรรูปในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กัน โดยมีค่า R Square เท่ากับ 0.619 หรือร้อยละ 61.9

การทดสอบค่าสถิติทดสอบ F ปรากฏว่าค่า Sig. = 0.000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่ามีตัวแปรอิสระคือ ปัจจัยองค์การ อย่างน้อย 1 ตัว ที่สามารถทำนายผลการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามคือ ความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารแปรรูปในเขตกรุงเทพมหานคร

สมการ Multiple Linear Regression ดังนี้

$$\text{Unstandardized } Y = 0.642 + 0.110 (X1) + 0.196 (X2) + 0.082 (X3) + 0.603 (X4)$$

เมื่อ Y = ความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารแปรรูปในเขตกรุงเทพมหานคร

$X1$ = ปัจจัยองค์การ ด้านคน

$X2$ = ปัจจัยองค์การ ด้านภาระงาน

$X3$ = ปัจจัยองค์การ ด้านโครงสร้าง

$X4$ = ปัจจัยองค์การ ด้านเทคโนโลยี

วัตถุประสงค์ที่ 3 ปัจจัยสภาพแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และวัฒนธรรม และด้านเทคโนโลยี พบว่าทุกปัจจัยมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารแปรรูปในเขตกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะปัจจัยด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยีที่มีผลต่อการปรับตัวของผู้ประกอบการให้สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ตารางที่ 3 ตารางแสดงอิทธิพลของปัจจัยสภาพแวดล้อมองค์การที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารแปรรูปในเขตกรุงเทพมหานคร

ตัวแปร	Unstandardized		Standardized		p-value	Collinearity	
	Coefficients		Coefficients			Statistics	
	B	Std. Error	beta	t		Tolerance	VIF
ค่าคงที่	.737	.108		6.842	.000		
1. ด้านการเมือง	.326	.030	.433	10.868	.000	.528	1.894
2. ด้านเศรษฐกิจ	.153	.027	.223	5.703	.000	.548	1.824
3. ด้านสังคมและวัฒนธรรม	.093	.021	.134	4.503	.000	.948	1.055
4. ด้านเทคโนโลยี	.215	.023	.323	9.186	.000	.678	1.475
R		0.864		Standard Error of		0.204	
				est.			

ตัวแปร	Unstandardized		Standardddized		p-value	Collinearity	
	Coefficients		Coefficients			Statistics	
	B	Std. Error	beta	t		Tolerance	VIF
R Square	0.747		F			222.984	
Adjusted R Square	0.744		p-value			0.000	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ R ระหว่างตัวแปรอิสระ "ปัจจัยสภาพแวดล้อมองค์การ" และตัวแปรตาม "ความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารแปรรูปในเขตกรุงเทพมหานคร" ซึ่งเท่ากับ 0.864 ดังนั้น อิทธิพลของปัจจัยองค์การกับความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารแปรรูปในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กัน โดยมีค่า R Square เท่ากับ 0.747 หรือร้อยละ 74.7

การทดสอบค่าสถิติทดสอบ F ปรากฏว่าค่า Sig. = 0.000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่ามีตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยสภาพแวดล้อมองค์การ อย่างน้อย 1 ตัว ที่สามารถทำนายผลการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารแปรรูปในเขตกรุงเทพมหานคร สมการ Multiple Linear Regression ดังนี้

$$\text{Unstandardized } Y = 0.737 + 0.326 (X1) + 0.153 (X2) + 0.039 (X3) + 0.215 (X4)$$

เมื่อ $Y =$ ความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารแปรรูปในเขตกรุงเทพมหานคร

$X1 =$ ปัจจัยสภาพแวดล้อมองค์การ ด้านการเมือง

$X2 =$ ปัจจัยสภาพแวดล้อมองค์การ ด้านเศรษฐกิจ

$X3 =$ ปัจจัยสภาพแวดล้อมองค์การ ด้านสังคมและวัฒนธรรม

$X4 =$ ปัจจัยสภาพแวดล้อมองค์การ ด้านเทคโนโลยี

จากผลการทดสอบสมมติฐาน สามารถสรุปได้ว่า มีตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม ความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารแปรรูปในเขตกรุงเทพมหานคร มีจำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยสภาพแวดล้อมองค์การด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านเทคโนโลยี

อภิปรายผล

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 30–39 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี อายุของกิจการ 6–10 ปี มีเงินลงทุน 500,001–1,000,000 บาท และเข้าถึงแหล่งเงินทุนจากการร่วมลงทุนกับเพื่อน และมีวิสัยทัศน์ในการดำเนินธุรกิจโดยเน้นการปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจในแต่ละยุค อย่างไรก็ตาม ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ไม่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารแปรรูปในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญจันทร์ ดันติวิมลขจร (2552) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยความสำเร็จของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม:กรณีศึกษาเขตพื้นที่ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ที่พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของลักษณะข้อมูลทั่วไปขององค์การในด้านประเภทองค์กร ประเภทการดำเนินงาน จำนวนการจ้างแรงงาน มูลค่าสินทรัพย์ถาวร และสัดส่วนการจำหน่าย ที่มีต่อปัจจัยความสำเร็จของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พบว่าไม่แตกต่างกัน และการเปรียบเทียบความคิดเห็นของลักษณะข้อมูลทั่วไปขององค์การในด้านประเภทองค์กร ประเภทการดำเนินงาน จำนวนการจ้างแรงงาน มูลค่าสินทรัพย์ถาวร และสัดส่วนการจำหน่าย ที่มีต่อความสำเร็จของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พบว่าไม่แตกต่างกัน

2. ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยองค์การ ผลการวิจัยพบว่าผู้ประกอบการมีความคิดเห็นต่อปัจจัยองค์การโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.59) โดยให้ความสำคัญสูงสุดกับ ปัจจัยด้านบุคลากร ($\bar{X} = 3.70$) รองลงมาคือ ด้านเทคโนโลยี ภาระงาน และโครงสร้างตามลำดับ การที่ปัจจัยด้านบุคลากรมีความสำคัญมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าความรู้ ความสามารถ และทักษะของบุคลากรเป็นตัวขับเคลื่อนหลักสู่ความสำเร็จของธุรกิจ ขณะที่ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสะท้อนถึงความจำเป็นในการนำนวัตกรรมมาปรับใช้เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการผลิตและการบริหารจัดการ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Owens (2001) ที่ระบุว่า องค์การจะประสบความสำเร็จได้ต้องพึ่งพาปัจจัยองค์การทั้ง 4 ด้านร่วมกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Eriksson Johan (2012) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตเทศบาล กีนอสโจ ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยภายในด้านคน ด้านภาระงาน ด้านโครงสร้าง ด้านเทคโนโลยี การดำเนินงานของบริษัทและปัจจัยภายนอกบริษัท มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการ SMEs ในเขตเทศบาลกินอสโจ

3. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยสภาพแวดล้อม ผู้ประกอบการมีความคิดเห็นต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.72) โดยเฉพาะ ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านเทคโนโลยี ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.77$) แสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับการ

เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภคและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสร้างรายได้เปรียบในการแข่งขัน นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและการเมืองมีผลในระดับมากเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด PEST Analysis ที่ชี้ให้เห็นว่าสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรการมีบทบาทสำคัญต่อการอยู่รอดและความยั่งยืนของธุรกิจ (Kriticos et al., 2024) และสอดคล้องกับ Chowdhury, Alam and Arif (2013) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยสู่ความสำเร็จของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม:กรณีศึกษาประเทศบังคลาเทศ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศบังคลาเทศ พบว่าความสำเร็จของผู้ประกอบการมีความสัมพันธ์กับโครงสร้างพื้นฐานสภาพแวดล้อมทางการเมือง

4. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จของผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการมีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของธุรกิจอาหารแปรรูปโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.65) โดยปัจจัยด้านลูกค้ามีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.74$) สะท้อนถึงความสำคัญของการสร้างความพึงพอใจและรักษาความสัมพันธ์กับลูกค้า รองลงมาคือ ด้านการเรียนรู้และการเติบโต ด้านการเงิน และด้านกระบวนการภายใน ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Balanced Scorecard ของ Kaplan และ Norton (1992) ที่เสนอว่าความสำเร็จขององค์กรไม่ควรวัดเฉพาะมิติทางการเงิน แต่ต้องพิจารณาความสมดุลทั้ง 4 มุมมองเพื่อความยั่งยืนในระยะยาว

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ไม่มีอิทธิพล ต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการ ปฏิเสธสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยองค์การ (บุคลากร ภาระงาน โครงสร้าง เทคโนโลยี) มีอิทธิพล ต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยสภาพแวดล้อมองค์กร (การเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เทคโนโลยี) มีอิทธิพล ต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ข้อที่ 1 ผลวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันไม่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการเป็น องค์ความรู้ใหม่เชิงยืนยัน (Confirmatory Knowledge) เนื่องจากงานวิจัยที่ผ่านมา เช่น เพ็ญจันทร์ ตันติวิมลขจร (2552) เคยพบผลแล้ว จึงมีคุณค่าในด้านการขยายผลไปยังกลุ่มธุรกิจเฉพาะ

ข้อที่ 2 การที่ปัจจัยองค์การทั้ง 4 ด้าน (คน ภาระงาน โครงสร้าง เทคโนโลยี) มีอิทธิพลต่อความสำเร็จทั้ง 4 มิติ (การเงิน ลูกค้า กระบวนการภายใน การเรียนรู้และการเติบโต) อย่างมีนัยสำคัญ สามารถเป็นองค์ความรู้ใหม่เชิงบูรณาการทฤษฎี (Integrative Knowledge) เพราะเป็นการเชื่อมโยงแนวคิด Owens (2001) เรื่องปัจจัยองค์การ และ Balanced Scorecard ของ Kaplan & Norton (1992) เข้าในบริบทธุรกิจอาหารแปรรูป ซึ่งมีงานวิจัยที่ศึกษาเฉพาะน้อย

ข้อที่ 3 การที่ปัจจัยสภาพแวดล้อมทั้ง 4 ด้าน (การเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เทคโนโลยี) มีอิทธิพลต่อความสำเร็จทั้ง 4 มิติของ Balanced Scorecard เป็นองค์ความรู้ใหม่เชิงบูรณาการทฤษฎี (Integrative Knowledge) เพราะแม้แนวคิด PEST Analysis ถูกใช้อย่างกว้างขวาง แต่การที่งานวิจัยว่า ตัวแปรสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลเชิงสถิติชัดเจนต่อความสำเร็จของธุรกิจอาหารแปรรูปในกรุงเทพมหานคร ถือเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ช่วยเสริมให้ทฤษฎีนี้มีความน่าเชื่อถือในมิติธุรกิจเฉพาะ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ผู้ประกอบการควรหลีกเลี่ยงการมีอคติต่อพนักงานที่มีความแตกต่างด้านเพศ วัย หรือการศึกษา
2. ควรเน้นการสร้างโอกาสและสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของพนักงานทั้งด้านความรู้ (Hard Skills) และทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Soft Skills) เพื่อสร้างทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ
3. ผู้ประกอบการควรจัดโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจน กำหนดบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสม ส่งเสริมการกระจายอำนาจการตัดสินใจให้พนักงานในระดับต่าง ๆ
4. ลงทุนในเทคโนโลยีที่ช่วยยกระดับประสิทธิภาพการผลิตและการจัดการ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
5. ผู้ประกอบการควรติดตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจอย่างต่อเนื่อง เช่น กฎหมายด้านอาหาร กฎระเบียบการนำเข้า-ส่งออก แนวโน้มผู้บริโภค และนวัตกรรมใหม่ ๆ
6. ควรปรับกลยุทธ์ธุรกิจให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง เพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขันระยะยาว

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายการศึกษาไปยังภูมิภาคอื่นของประเทศ เพื่อเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการ
2. ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติม เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) หรือการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่สะท้อนประสบการณ์จริงของผู้ประกอบการ
3. ภาครัฐควรสนับสนุนการพัฒนาความรู้และทักษะของผู้ประกอบการ ทั้งในด้านปัจจัยภายในองค์กร (คน ภาระงาน โครงสร้าง เทคโนโลยี) และ ปัจจัยภายนอกองค์กร (การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี) เพื่อให้ผู้ประกอบการมีความพร้อมต่อการแข่งขันทั้งในระดับประเทศและระดับสากล

บรรณานุกรม

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, กระทรวงพาณิชย์. (2560). สถิติการจดทะเบียน. สืบค้นจาก <http://datawarehouse.dbd.go.th/bdw/menu/est/1.html>.
- กรมสรรพากร. (2560). เกี่ยวกับธุรกิจ SMEs. สืบค้นจาก [tp://www.rd.go.th/publish/38056.0.html](http://www.rd.go.th/publish/38056.0.html).
- กัลยา วาณิชย์บัญชา. 2550. การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะอุตสาหกรรมอาหาร, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, (2567). อุตสาหกรรมอาหาร. <https://foodindustry.kmitl.ac.th/th/xutsahkrmxahar>
- บุญชม ศรีสะอาด. (2017). วินัยในตนเองและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง. *Journal of Educational Measurement Mahasarakham University*, 23(1), 3-15.
- พสุ เดชะรินทร์. (2548). *Balanced Scorecard รู้ลึกในการปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชรินทร์ โต๊ะบุรินทร์. (2548). ปัจจัยองค์การที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เพ็ญจันทร์ ตันติมลขจร. (2552). ปัจจัยความสำเร็จของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม: กรณีศึกษาเขตพื้นที่ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เรวัตร์ ชาตวิริยชัย และคณะ. (2554). *การจัดการเชิงกลยุทธ์: Strategic Management*. พิมพ์

ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์.

วรรณพา นามสีฐาน และ เสาวณี ตริพุทธรัตน์. (2555). ปัจจัยองค์การที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพ

การศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. *วารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพ*. 35 (3), 1-9.

สมคิด บางโม. (2557). *องค์การและการจัดการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน์.

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2567). *รายงานสถานการณ์ MSME ปี 2567*.

สืบค้นจาก <https://www.sme.go.th/uploads/file/20240529->

154251_%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%87%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%AA%E0%B8%96%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%93%E0%B9%8C_MSME2567_TH_Online.pdf

Chehimi, M., & Naro, G. (2024). Balanced scorecards and sustainability balanced scorecards for corporate social responsibility strategic alignment: A systematic literature review. *Journal of Environmental Management*, 367, 122000.

<https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2024.122000>

Chowdhury, M. S., Zahurul Alam, & Ifttekhar Arif, M. (2013). Success factors of entrepreneurs of small and medium sized enterprises: Evidence from Bangladesh. *International Journal of Business and Management*, 8(1), 45–59.

<http://search.proquest.com/openview/bd1eba88eb0b48360fbef0cf52205213/1?pq-origsite=gscholar>

Eriksson, J. (2012). *Success factors of entrepreneurship of small and medium sized enterprises in Gnosjö municipality* [Master's thesis, Jönköping University]. DiVA portal. <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:607679/FULLTEXT01.pdf>

Kaplan, R. S. and D.P. Norton (1992) *The Balanced Scorecard: Measures that Drive Performance*, Harvard Business Review, (January-February): 71-79.

Kriticos, D., Szyniszewska, A., Bradshaw, C., Li, C., Verykouki, E., Yonow, T., & Duffy, C. (2024). Modelling tools for including climate change in pest risk assessments. *EPPO Bulletin*, 54(1), 38–51. <https://doi.org/10.1111/epp.13020>

Office of Small and Medium Enterprises Promotion (OSMEP), & Thailand Productivity Institute. (2024). *Final report of the Go Green 4 Dimensions Project for sustainable MSME development*. OSMEP.

Owens, R. G. 2001. *Organisational behaviour in education: Instructional leadership and school reform*. Seventh edition. Boston: Allyn and Bacon.

Tuntimolkhajon, P. (2018). *Factors of success of SMEs: A case study in Phasi Charoen area, Bangkok* [Independent study, Sukhothai Thammathirat Open University].